

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE

WPROWADZENIE

Podstawowe pojęcia chemiczne stosowane w biochemii

Rozdział 1. KOMÓRKA

Błona komórkowa
Jądro komórkowe
Mitochondria
Rybosomy
Siateczka endoplazmatyczna
Lizosomy
Peroksysomy

Rozdział 2. AMINOKWASY

Ogólne przemiany aminokwasów
Pula wolnych aminokwasów
Losy grupy aminowej
Cykl mocznikowy
Losy grupy karboksylowej
Przemiany szkieletów węglowych
Przemiana szczegółowa fenyloalaniny i tyrozyny
Przemiana szczegółowa metioniny i cysteiny
Aminokwasy dostarczające fragmentów jedno
węglowych
Udział aminokwasów w innych reakcjach
metabolicznych
Bloki metaboliczne w przemianach aminokwasów

Rozdział 3. PEPTYDY, BIAŁKA

Oligopeptydy
Polipeptydy
Białka
Białka
Właściwości białek

Metody rozdziału białek
Trawienie białek
Wchłanianie aminokwasów
Biologiczna rola białek
Bilans azotowy

Rozdział 4. KWASY NUKLEINOWE

Nukleotydy
Budowa kwasów nukleinowych
DNA
RNA
Informacja genetyczna
Przekazywanie informacji genetycznej do komórek potomnych
Przekazywanie informacji genetycznej do cytoplazmy
Biosynteza białka
Modyfikacje potranslacyjne

Rozdział 5. ENZYMY

Wpływ temperatury na aktywność enzymów
Wpływ odczynu środowiska na aktywność enzymów
Wpływ stężenia substratu i stężenia enzymu na szybkość reakcji enzymatycznej
Wpływ aktywatorów i inhibitorów na aktywność enzymów
Aktywność enzymów
Klasyfikacja enzymów
Oksydoreduktazy
Transferazy
Hydrolazy
Liazy
Izomerazy
Syntetazy (ligazy)

Rozdział 6. KOENZYMY

Rozdział 7. WĘGLOWODANY

Cukry proste
Cukry złożone

- Właściwości cukrów
- Trawienie i wchłanianie węglowodanów
  - Wchłanianie węglowodanów
- Transport glukozy do komórki
- Rola węglowodanów
- Przemiana glukozy
- Główne procesy przemian cukrów
  - Glikoliza
  - Glukoneogeneza
  - Cykl pentozowy
  - Glikogeneza
  - Glikogenoliza
  - Glikogenozy
  - Synteza laktozy
  - Przemiana fruktozy
  - Regulacja hormonalna poziomu glukozy we krwi

Rozdział 8. TŁUSZCZE

- Tłuszcze właściwe
- Tłuszcze złożone
- Steroidy
- Woski
- Trawienie i wchłanianie tłuszczów
- Lipoproteiny osocza
  - Zaburzenia przemiany lipoprotein
- Spalanie kwasów tłuszczowych
  - Aktywacja
  - Transport do mitochondrium
  - Proces β -oksydacji
  - Bilans energetyczny β -oksydacji
- Synteza kwasów tłuszczowych
  - Powstawanie nienasyconych kwasów tłuszczowych
- Synteza tłuszczu właściwego
- Synteza tłuszczu właściwego z glukozy
- Synteza tłuszczów złożonych
  - Lipidozy (choroby spichrzeniowe lipidów)
- Synteza cholesterolu

Rozdział 9. SKŁADNIKI MINERALNE

Makropierwiastki
Mikropierwiastki (pierwiastki śladowe)

Rozdział 10. PRZEWÓD POKARMOWY

Soki trawienne przewodu pokarmowego

Ślina

Sok żołądkowy

Sok trzustkowy

Żółć

Krążenie jelitowo-wątrobowe

Rozdział 11. UTLENIANIA BIOLOGICZNE

Łańcuch oddechowy

Teorie oksydacyjnej fosforylacji

Związki rozprzegające oksydacyjną fosforylację

Inhibitory łańcucha oddechowego

Cykl Krebsa

Reakcje cyklu Krebsa

Oksydatywna dekarboksylacja α -ketoglutaranu

Cukrzyca

Cukrzyca młodzieńcza

Cukrzyca starcza

Zaburzenia metaboliczne w cukrzycy

Synteza ciał ketonowych

Aktywacja acetoocjanu

Rozdział 12. WITAMINY

Podział witamin

WITAMINY ROZPUSZCZALNE W TŁUSZCZACH

Witamina A

Witamina D

Witamina E

Witamina K

Witamina F

WITAMINY ROZPUSZCZALNE W WODZIE

Witamina C

Witamina B1

Witamina B2 (witamina G)

Witamina B6

Witamina PP (witamina B3)
Kwas foliowy (witamina M)
Witamina B12
Witamina H
Kwas liponowy
Kwas pantotenowy (witamina B5)
Kwas paraaminobenzoowy
Inozytol
WITAMINY KONTROWERSYJNE
Witamina B15
Witamina B17
Cholina
Witamina P
Witamina Q10
Witamina B13
Witamina T
Witamina U

Rozdział 13. HORMONY

Mechanizm działania hormonów
Hormony podwzgórza
Neurotransmittery
Hormony przysadki mózgowej
Tarczyca
Przytarczyce
Trzustka
Hormony wydzielane przez nadnercza
Rdzeń nadnerczy
Hormony płciowe żeńskie
Hormonalna regulacja cyklu miesięczkowego
Hormonalne środki antykoncepcyjne
Hormony płciowe męskie
Hormony tkankowe

Rozdział 14. SKŁAD PRAWIDŁOWEJ DIETY CZŁOWIEKA

Białka
Węglowodany
Tłuszcze
Składniki mineralne

Witaminy
Bilans energetyczny

Rozdział 15. KREW

Erytrocyty
    Glikoliza w erytrocytach
Synteza hemu
Hemoglobina
    Hemoglobinopatie
Degradacja hemoglobiny
    Żółtaczk
Leukocyty
Trombocyty
Osocze
    Składniki osocza organiczne
    Składniki osocza nieorganiczne
    Białka osocza
Krzepnięcie krwi
Fibrynoliza
Transport gazów przez krew
    W tkankach
    W płucach
    Efekt Bohra
Bufory krwi

Rozdział 16. MIĘŚNIE

Mięśnie poprzecznie prążkowane
    Synteza kreatyny
Mięśnie gładkie

Rozdział 17. TKANKA ŁĄCZNA

Struktury ściągiste
Kości

Rozdział 18. GOSPODARKA FOSFORANOWO-WAPNIOWA

Kalcytonina
Parathormon
Witamina D

Rozdział 19. OSTEOPOROZA

Osteoporoza pierwotna

Osteoporoza wtórna

Rozdział 20. TKANKA NERWOWA

Przewodzenie nerwowe

Synapsy

Centralny układ nerwowy

Rozdział 21. WĄTROBA

Białka

Tłuszcze

Węglowodany

Procesy detoksykacji

Utlenianie i redukcja

Metylacja, acetylacja

Sprzęganie

Synteza

Rozdział 22. NERKA

Kanalik kręty I rzędu

Kanalik kręty II rzędu

Wydalanie amoniaku

Zakwaszanie moczu

Działanie hormonów

Mocz fizjologiczny

Próg nerkowy

Klirens nerkowy

Mocz patologiczny

Białko

Krew

Cukier

Ciała ketonowe

Bilirubina

Rozdział 23. GOSPODARKA WODNO-ELEKTROLITOWA

Bilans wodny

Rozdział 24. RÓWNOWAGA KWASOWO-ZASADOWA

Kwasica oddechowa
Kwasica metaboliczna
Zasadowica oddechowa
Zasadowica metaboliczna

Rozdział 25. CZĘŚĆ DOŚWIADCZALNA

Zasady bezpieczeństwa w laboratorium

Ogólne zasady pracy w laboratorium:

Aminokwasy, peptydy

Reakcja biuretowa (Piotrowskiego)

Reakcja ksantoproteinowa

Reakcja Miliona

Reakcja cystynowa

Reakcje z solami miedzi (jonami Cu^{2+})

Białka

Działanie wysokiej temperatury

Działanie soli metali ciężkich

Działanie silnych kwasów

Działanie rozpuszczalników organicznych

Wysalanie

Dializa

Charakterystyka białka złożonego - mucyny

Enzymy

Badanie warunków działania amylazy

Węglowodany

Reakcja Molischa

Reakcja Fehlinga

Reakcja Nylandera

Reakcja Barfoeda

Reakcja Seliwanowa

Reakcja z jodem

Hydroliza skrobi

Tłuszcze

Rozpuszczalność tłuszczów

Próba akroleinowa na glicerol

Wykrywanie cholesterolu

Enzymatyczne trawienie tłuszczów

Liczba kwasoty

Hormony, witaminy, składniki mineralne

Wykrywanie androsteronu (reakcja Zimmermanna)

Ilościowe oznaczanie witaminy C

Ilościowe oznaczanie wapnia

Ilościowe oznaczanie magnezu w materiale biologicznym

Trawienie

Wykrywanie składników żółci

Wykrywanie kwasów żółciowych

Wykrywanie bilirubiny

Wykrywanie cholesterolu

Oznaczanie aktywności amylazy ślinowej (metoda Vohlgemutha)

Oznaczanie kwasoty soku żołądkowego

Badanie deficytowego soku żołądkowego

Krew

Wykrywanie niektórych składników krwi

Ilościowe oznaczanie białka całkowitego w surowicy krwi

Oznaczanie kwasu moczowego

Ilościowe oznaczanie glukozy metodą enzymatyczną

Ilościowe oznaczanie mocznika

Mocz fizjologiczny

Wykrywanie składników nieorganicznych moczu

Wykrywanie składników organicznych moczu

Mocz patologiczny

Białko w moczu (proteinuria)

Cukier w moczu (glukozuria)

Wykrywanie ciał ketonowych

Wykrywanie bilirubiny

Wykrywanie krwi

Rozdział 26. ZAGADNIENIA Z BIOCHEMII